

Fremtidens MVA-rapportering

Det ble innført en ny MVA-melding i 2017, og nå kommer det enda en ny versjon som trer i kraft 1. januar 2022. Den nye MVA-meldingen må ses i en større sammenheng. I Statsbudsjettet 2020¹ gir Finansdepartementet tydelige signaler om en ny æra for skatte- og avgiftsrapportering i lys av den digitale utviklingen.

Advokat
Cecilie Dyrnes
Partner EY

Leder av tech-avdelingen
for regnskapsrådgivning
Morten Jensen
Associate partner EY

Fugleperspektivet

Det sentrale budskapet er *digitalt samvirke*, som betyr at bedriftens egne digitale systemer knyttes sømløst sammen med systemer hos skattemyndighetene – og at skatte- og avgiftsreglene i størst mulig grad baseres på bedriftens allerede eksisterende datagrunnlag. Dette åpner for at både datakvaliteten, detaljnivået og detaljmengden øker. For å oppnå et digitalt samvirke innen skatte- og avgiftsretten er det nødvendig at bedriftens datagrunnlag er strukturert i de digitale systemene på en måte som samsvarer med myndighetenes systemer. Fellesnevneren er standardiserte oppsett og standardiserte digitale formater.

Innføring av SAF-T Regnskap i 2020 og SAF-T Kassasystem i 2019 – og nå den nye MVA-meldingen i 2022 – er steg i denne retningen. I tillegg har Skatteetaten sendt på høring et forslag om innføring av såkalt *salgs- og kjøpsmelding* som betyr løpende rapportering av fakturadata til Skatteetaten.

Forskjellen mellom løpende rapportering og kontrollopplysninger

Når man fokuserer på digitalt samvirke, er det sentralt å skille mellom løpende rapportering og kontrollopplysninger. Stikkordet er den lovregulerte *opplysningsplikten* som de næringsdrivende har og som fremgår av skatteforvaltningsloven § 8-1. Løpende rapportering av merverdiavgift er kjernten i etterlevelse av opplysningsplikten i avgiftsretten. Rapportering av merverdiavgift skjer på aggregert nivå der summen av transaksjoner oppgis i faste poster i MVA-meldingen. Pr. i dag er det ingen plikt til løpende å rapportere data på transaksjonsnivå for å oppfylle den generelle opplysningsplikten.

Når skattemyndighetene gjennomfører kontroll (bokettersyn mv.), stiller dette seg annerledes. Da plikter bedriften å gi *kontrollopplysninger*, som er regulert i skatteforvaltningsloven § 10-1.

Utgangspunktet er at den næringsdrivende har plikt til å gi alle opplysninger som kan ha betydning for bokføring og skatte- og avgiftsplikt, herunder fakturadata. I denne forbindelsen kan skattemyndighetene kreve at den næringsdrivende sender inn regnskap, bilag og annen relevant dokumentasjon – og at bedriften også sammenstiller datagrunnlaget. Fra 1. januar 2020 ble det pålagt at alle bokføringspliktige (med få unntak) er pliktige til å sende inn visse regnskapsdata på et bestemt digitalt format og i et bestemt oppsett (SAF-T) dersom skattemyndighetene krever det. SAF-T medfører derfor både et standard opp-

sett og et standard digitalt format (xml-fil).

Når det nå innføres en ny MVA-melding som er basert på standard SAF-T MVA-koder, er dette noe annet enn å sende inn en SAF-T-fil under en kontroll, men linken mellom det som rapporteres i ny MVA-melding og det som vil fremkomme i en SAF-T-fil er åpenbar. Mens den nye MVA-meldingen er på et aggregert nivå, gjenspeiler SAF-T-filen det samme, men inneholder samtlige transaksjoner fra økonomisystemet. En vesentlig forutsetning for riktig rapportering av merverdiavgift er derfor å ha kontroll på SAF-T i egne økonomisystemer.

Hvor digitalt blir det egentlig?

I den ideelle verden ønsker Skatteetaten at alle avgiftspliktige skal levere MVA-meldingen digitalt *system-til-system* ved uttrekk av data fra bedriftens regnskaps- eller sluttbrukersystem, men en av merverdiavgiftslovens egne ordninger utfordrer dette – nemlig fellesregistrering. Fellesregistrering er utbredt i konsernforhold og betyr at to eller flere selskaper registreres som ett avgiftssubjekt. Bokføringen skjer derfor på selskapsnivå, mens rapporteringen av merverdiavgift i en fellesregistrering konsolideres og rapporteres samlet i én MVA-melding. Selskapene i en fellesregistrering benytter heller ikke nødvendigvis det samme ERP-systemet. Dette tvinger frem en manuell løsning i form av en portal.

¹ Prop. 1 LS (2019-2020) kap. 17.

Den nye MVA-meldingen har dermed to alternative innleveringsmåter; system-til-system eller manuell levering via portal. Alle som ønsker det, kan levere via portal – ikke bare fellesregistrerte enheter. Uansett hvilket alternativ man velger, vil oppsettet være basert på standard SAF-T MVA-koder.

I praksis tror vi at flere systemleverandører ikke vil ha en system-til-system-løsning klar tidsnok til første innlevering. Vi vet også at noen systemleverandører har besluttet at det er kun nyere versjoner av økonomisystemet som vil ha denne muligheten. Noen bokføringspliktige har også et mer komplekst systemlandskap der for eksempel forsystemer inneholder deler av det lovpålagte grunnlaget for avgiftsrapporteringen. Portalen vil dermed for flere bedrifter bli en nyttig løsning. Merk at SAF-T-filen uansett må løses i henhold til Skatteetatens krav, og således kan denne være en mulig eller naturlig kilde til informasjon for rapportering av ny MVA-melding.

Bruk av MVA-koder i bokføringen

De fleste bedrifter benytter MVA-koder ved bokføringen. Disse kodene skal fortsatt benyttes også når det kommer en ny MVA-melding, men bedriftens egne MVA-koder må være *mappet* mot standard SAF-T MVA-kodene for at den løpende rapporteringen av merverdiavgift skal bli riktig.

Dersom bedriften bruker egne koder feil eller foretar feil mapping, vil dette kunne medføre uriktig rapportering av merverdiavgift. Forberedelsen til SAF-T, og nå til ny MVA-melding, er derfor en gylden mulighet til å rydde opp i kodebruken. Våre erfaringer er at en del bedrifter bruker kodene feil, og at dette lett kan bli med videre dersom man ikke tar en fullstendig gjennomgang. Vi ser også tilfeller der det ikke brukes MVA-koder i økonomisystemet eller at MVA-kodene ikke er knyttet til grunnlagslinjene, noe som vil kunne gi store utfordringer med å tilfredsstille de nye rapporteringskravene.

Økt detaljnivå

Et nytt element ved avgiftsrapporteringen i 2022 er egne felter for uttaksmerverdiavgift, beløp for justering/tilbakeføring og beløp ved korrigerende som følge av tap på krav. Disse beløpene er i dag ikke synlige i MVA-meldingen. Dersom en bedrift for eksempel skal utøve en justeringsrett, gjøres dette i dag ved å øke posten for fradragsberettiget inngående avgift (post 14). I den nye MVA-meldingen skal justeringsbeløpet spesifiseres særskilt i linjen for SAF-T-kode 1. På denne måten vil Skatteetaten faktisk se at bedriften har utøvd en justeringsrett. Dette vil imidlertid kreve at man klarer å differensiere mellom disse spesifiseringene i økonomisystemet. Det kan derfor være lurt for den bokføringspliktige å sørge for at denne utvidede spesifiseringen enkelt lar seg rapportere.

Validering

I ny MVA-melding er det lagt opp til en automatisk maskinell kontroll (validering), uavhengig av leveringsmåte. Valideringen kontrollerer både formatet og innholdet i MVA-meldingen. Formålet er å avdekke avvik. For de næringsdrivende er det derfor sentralt å sette seg inn i hvilke avvik som medfører at MVA-meldingen anses som ugyldig (ikke levert) eller avvikende (levert, men med registrerte avvik).

En korrekt avgiftshåndtering er avhengig av riktig regelverksforståelse, riktig bokføring og riktig kodebruk. Det betyr at det er en forventning om at SAF-T-filen vil gi det samme resultatet som MVA-meldingen. Det er derfor viktig at alle masterdata og prosesser er lagt opp til at det blir postert riktig på transaksjonsnivå og at eventuelle feil korrigeres med postering av korreksjoner. Dersom man foretar manuelle korreksjoner på MVA-meldingen før innsendelse, vil dette føre til avvik mellom MVA-meldingen og grunnlaget i SAF-T-filen.

Rapportering av fakturadata i fremtiden?

26. august 2021 sendte Skatteetaten på høring et forslag om å innføre såkalt salgs- og kjøpsmelding. I praksis er

dette løpende rapportering av fakturadata i tillegg til annen pålagt rapportering. Man har også i dag plikt til å oppgi fakturadata i kontroller, men en løpende rapportering vil utvide den generelle opplysningsplikten betydelig. Salgs- og kjøpsmeldingen skal inneholde de opplysningene som finnes på en ordinær faktura med unntak av beskrivelse av varen/tjenesten og evt. navn/ID på privatpersoner.

Slike salgs- og kjøpsmeldinger vil gjøre det mulig for Skatteetaten å se bakkenfor de aggregerte tallene som rapporteres i MVA-meldingen, og slik få innsikt i hele verdikjeder og hvem som handler med hvem. Pr. i dag er det 13 land i EU som har innført en form for salgs- og kjøpsmelding.²

Salgs- og kjøpsmelding vil først og fremst være et verktøy for Skatteetaten til å kunne avsløre svindel og momskaruseller, samt gi grunnlag for målrettede kontroller. Ordningen gir Skatteetaten adgang til å kunne kryssjekke data ved handel mellom to eller flere profesjonelle aktører, noe som ikke er mulig med rapportering på aggregert nivå.

Skatteetaten sier i høringsnotatet at målet er å fange opp uredelige virksomheter, og at det er vesentlige avvik som vil bli fulgt opp med kontroll. Det uttales dermed at målet ikke er det store flertallet av bedrifter som samvittighetsfullt rapporterer sine transaksjoner. Det man først og fremst vil til livs, er svart omsetning, men også den redelige bedriften kan ha svakheter i prosesser og datagrunnlag som potensielt kan trigge kontroll. Det kan lett oppstå feil og misforståelser rundt SAF-T-strukturen, samt feil bruk av koder mv. som vil kunne medføre avvik.

Et bedre analysegrunnlag – for hvem?

SAF-T og den nye MVA-meldingen vil åpenbart føre til et bedre analysegrunnlag for Skatteetaten, men også for bedriftene. Her vil bedriftene kunne være i forkant av Skatteetaten ved å gå gjennom bokføringen, bruk av koder og interne prosesser. Analyse av datagrunnlaget vil kunne avdekke systematiske feil

² VAT listings – implementation in EU member states.

som kan medføre feil avgiftshåndtering – og som ikke avdekkes ved bedriftens internkontroller. Man kan oppdage feil før Skatteetaten gjør det, og man kan oppdage uutnyttede muligheter. Ettersom SAF-T er et standardisert format og godt strukturerte data, er det kostnadseffektivt å foreta slike analyser av hele datasett for å avdekke enkeltfeil, systematiske prosessfeil, feil oppsatte masterdata, samt at man kan bruke

disse dataene til å få god innsikt i egen virksomhet. De som er underlagt kassasystemloven, kan også koble dette sammen med SAF-T kassedata og oppnå en unik helhetsinnsikt.

Merverdiavgiften i et helhetlig bilde

Å se merverdiavgiften i relasjon til bokføring og IT er nødvendig. De aller fleste bedriftene benytter digitale systemer i sin bokføring. Rapporteringen av

merverdiavgift vil derfor naturlig nok baseres på dette datagrunnlaget. Kvaliteten på datagrunnlaget er helt avhengig av en helhetlig tilnærming der man sørger for å kombinere riktig lovforståelse med etablering av en god internkontroll med fokus på etablering og forvaltning av masterdata.

BLI MEDLEM!

Fordeler for medlemmer:

- Gode rabatter på alle kurs, tidsskrifter og bøker
- Tilgang til vår veiledningstjeneste
- Full tilgang til våre nettsider med relevant og nyttig faginformasjon
- God bankavtale – svært gode lånevilkår
- Rabatter på BMW og Mini

Hvorfor vente?

Meld deg inn i dag!

revisorforeningen